

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ เพราะการศึกษาจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีของประเทศ ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการจัดการศึกษา เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยให้รับรู้มากขึ้น การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง

ตามแผนพัฒนาและเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 10 กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วนั้น ยังยึดกระบวนการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนฯ 8 และแผนฯ 9 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และคุณภาพของทรัพยากรัตนธรรมนุษย์ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาประเทศ

พระราชนูญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ระบุว่าการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ศรีปุณ്ഡิ ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ในมาตรา 23 ยังระบุด้วยว่าการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษาในระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และที่สำคัญในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา "ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) ทั้งนี้ทุกหน่วยงานทุกสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้อีกว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำรายงานประจำปี เสนอด້อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48) (ชาญชัย สุขสกุลและคณะ, 2549 : 1)

พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลเดชฯ ได้ลงพระปรมาภิไชยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เริ่มใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2538 ต่อมา มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า "โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งมหาวิทยาลัย

ราชกิจจานนทบดี เผดخت วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2547 เป็นปีที่ 59 ในราชการ
ปัจจุบัน ตราเป็นพระราชบัญญัติเรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547”
ด้วยพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จึงเป็นผลให้ทาง
มหาวิทยาลัยต้องจัดทำหลักสูตรใหม่ที่เป็นของมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ได้เปิดศูนย์ให้การศึกษาภายนอกมหาวิทยาลัยอีก 2 แห่ง สำหรับนักศึกษาภาค
พิเศษ (ศศ.บช.) ที่โรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอเมืองพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ และโรงเรียนครุณ
บันฑิตพิทยา อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2550
: 23-24)

โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตบันทึกในระดับบันทึกศึกษา마다ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สายเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมระดับปริญญาตรี(หลักอนุปริญญา) ได้แบ่งออกเป็น 5 แขนงวิชา ประกอบไปด้วย แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต แขนงวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม แขนงวิชาเทคโนโลยีก่อสร้าง แขนงวิชาเทคโนโลยีอิเลคทรอนิกส์ แขนงวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม แขนงวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อุตสาหกรรม

โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะงานในด้านอุตสาหกรรม ดังนั้น ในการจัดการศึกษาแต่ละหลักสูตรของโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จึงจัดให้มีการติดตามประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของหน่วยงานที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน และสังคมได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการศึกษา การให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม เสริมสร้างทักษะ ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญเดิบ โดยให้แก่ผู้เรียนให้พัฒนาไปทางๆ ด้าน

จากการรายงานการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างและผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ รุ่นที่สำเร็จการศึกษา 2546-2547 มีวัดถูกประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนายจ้างและผู้ประกอบการ ที่มีต่อกุญแจักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ผลสรุปคือ ในภาพรวมนายจ้างและผู้ประกอบการมีร้อยละของระดับความพึงพอใจ 73.75 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจน้อย เมื่อแยกประเด็นในการพิจารณาตามคุณลักษณะของบัณฑิตใน 3 ด้าน ค้นพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีร้อยละของระดับความพึงพอใจ 82.61 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ด้านความรู้ความสามารถทางด้าน

วิชาการและทักษะวิชาชีพ มีร้อยละของระดับความพึงพอใจ 71.26 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจ น้อย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน มีร้อยละของระดับความพึงพอใจ 69.34 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด นายจ้างและผู้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยฯ ควรพัฒนาบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกของบัณฑิตเพื่อให้เกิดการวางแผนด้วย เหมาะสม รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบและอุทิศเวลาให้กับองค์การ และควรให้ ความสำคัญต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา (อรุณรุ่ง เก้ากุณบุตรสกุล, 2548 : บทคัดย่อ)

จากรายงานการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างและผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ รุ่นที่สำเร็จการศึกษา 2548 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความ พึงพอใจของนายจ้างและผู้ประกอบการ ที่มีต่อกุณลักษณะของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ ด้าน ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณใน วิชาชีพ ผลสรุปคือ ในภาพรวมนายจ้างและผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจ 3.72 ซึ่งอยู่ใน ระดับความพึงพอใจมาก เมื่อแยกประเด็นในการพิจารณาตามคุณลักษณะของบัณฑิตใน 3 ด้าน ค้นพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีระดับความพึงพอใจ 4.16 ซึ่งอยู่ ในระดับความพึงพอใจมาก ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ มีระดับ ความพึงพอใจ 3.58 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการ ทำงาน มีระดับความพึงพอใจ 3.51 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก นายจ้างและ ผู้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ควรจะพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านจิตสำนึกในเรื่องของการอุทิศเวลาให้กับองค์การและการฝึกรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ชาญชัย สุขสกุลและคณะ, 2549 : บทคัดย่อ)

ผลการวิจัยของอรุณรุ่ง เก้ากุณบุตรสกุล (2548 : 32) พบร่วมกันว่า บัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ นายจ้างและผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจในภาพรวม ความพึงพอใจน้อย หากพิจารณาแยกความพึงพอใจในคุณลักษณะด้านต่างๆ ของบัณฑิตทั้ง 3 ด้าน พบร่วมกันว่า ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ นายจ้างและผู้ประกอบการ มีระดับของความพึงพอใจน้อย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน นายจ้างและ ผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณใน วิชาชีพ นายจ้างและผู้ประกอบการมีระดับของความพึงพอใจมาก

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนายจ้างและผู้ประกอบการที่มีต่อบัณฑิตคณะ เทคโนโลยีการเกษตรของชาญชัย สุขสกุลและคณะ (2549 : 29) พบร่วมกันว่า ระดับความพึงพอใจใน ความพึงพอใจมาก โดยหากพิจารณาแยกความพึงพอใจในคุณสมบัติด้านต่างๆ ของบัณฑิตทั้ง 3 ด้าน พบร่วมกันว่า ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะวิชาชีพนายจ้างและ ผู้ประกอบการมีระดับของความพึงพอใจมาก ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน

นายจ้างและผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจมาก ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ในวิชาชีพนายจ้างและผู้ประกอบการมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

จากข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปของชานุชัย สุขสกุลและคณะ (2549 : 33) ได้เสนอว่า คณะแต่ละคณะควรจะทำการวิจัยความพึงพอใจของนายจ้างและผู้ประกอบการใน แนวลึก โดยแยกเป็นหลักสูตรการศึกษาตามแขนงวิชา เนื่องจากแต่ละแขนงวิชาจะมีธรรมชาติ ในการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป

ดังนั้น ผลผลิตของหลักสูตรจึงเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของหลักสูตร ด้วยเหตุผล ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ช่วงปีการศึกษา 2543 – 2548 เพื่อที่จะนำผลการใช้หลักสูตร และข้อมูลต่างๆ มา ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนพัฒนาโครงสร้าง หลักสูตรเพื่อนฐานที่สนับสนุนการศึกษาให้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดของมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อีกด้วย

ผู้วิจัยจึงศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ช่วงปีการศึกษา 2543 – 2548 เพื่อจะได้ทราบถึงความรู้ความสามารถในการตัดสินใจ รวมทั้งข้อมูลพร่องที่ควรแก้ไข เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของ สถานประกอบการ ตลอดจนเป็นแนวทางให้มีการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษา ในสาขาอีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ช่วงปีการศึกษา 2543 - 2548 จำแนกตามหน่วยงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล ที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ช่วงปีการศึกษา 2543 - 2548 จำแนกตามหน่วยงาน ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน

2. ด้วยการศึกษา ความพึงพอใจของผู้ใช้บันทึก แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ช่วงปีการศึกษา 2543 - 2548 ใน 3 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านความรู้ทางวิชาการ
- 2.2 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน
- 2.3 ด้านคุณลักษณะของบันทึก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ใช้บันทึก หมายถึง ผู้บังคับบัญชา ผู้ประกอบการ หรือนายจ้างของบันทึก ช่วงปีการศึกษา 2543 – 2548 ระดับปริญญาตรี (2 ปีหลังอนุปริญญา) แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ทั้งหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน

2. หน่วยงาน หมายถึง สถานที่ทำงานของบันทึก ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน

3. หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ หมายถึง สถานที่ทำงานของบันทึกที่ราชการเป็นเจ้าของ มีระบบการทำงานเหมือนราชการ หรือราชการมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการนั้น

4. ภาคเอกชน หมายถึง สถานที่ทำงานของบันทึกที่ไม่มีหน่วยงานราชการเป็นเจ้าของ ไม่มีระบบการทำงานเหมือนราชการ หรือราชการไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการนั้น เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้าน อื่นๆ

5. บันทึก หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาแขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ช่วงปีการศึกษา 2543 – 2548 ระดับปริญญาตรี (2 ปีหลังอนุปริญญา)

6. คุณภาพบันทึก หมายถึง ค่าความพึงพอใจผู้ใช้บันทึก ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้บันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยความพึงพอใจ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านคุณลักษณะของบันทึก

6.1 ด้านความรู้ทางวิชาการ หมายถึง การมีความรู้พื้นฐานตามหลักวิชาการ และความรู้เฉพาะทางวิชาชีพ ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ มีการฝึกหัดความรู้เพิ่มเติม มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ในการใช้ภาษาไทยและต่างประเทศ

6.2 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน หมายถึง การมีทักษะพื้นฐานของช่างอุตสาหกรรม แล้วนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน อันได้แก่ ทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการ

ปฏิบัติงาน การออกแบบเขียนแบบ การวางแผน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การติดต่อประสานงาน

6.3 ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต หมายถึง ความตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพที่ได้ศึกษา คุณธรรม จริยธรรม ความอดทนทางอารมณ์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ มุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพของตน

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีการผลิต โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้บริหารด้านนโยบาย คณะกรรมการหลักสูตร อาจารย์ สามารถนำข้อมูลที่ได้รับ "ไปวางแผนปรับปรุงหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้มีความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อ บัณฑิตให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสถานประกอบการ